

Aan de minister van Economische Zaken en Klimaat
Mevrouw ir. H. Herbert
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG

Onze referentie

MvH/RvZ/ATRBNC0014/2026-U107

Uw referentie

Datum

22 juni 2026

Onderwerp

BNC-advies Chips Act 2.0 (CAII)

Geachte mevrouw Herbert,

Op 17 juni 2026 is de conceptversie van het BNC-fiche over het voorstel van de Europese Commissie voor een Regulation of the European Parliament and of the Council on a framework of measures for strengthening the Union's semiconductor ecosystem, repealing Regulation (EU) 2023/1781 (Chips Act 2.0; hierna CAII) voor advies aan het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR) voorgelegd. ATR geeft met dit advies aan in hoeverre het concept-fiche de regeldruk, de werkbaarheid en de consequenties van uitvoering, handhaving en toezicht van CAII voor Nederlandse partijen goed weergeeft.

Context

Het CAII-voorstel maakt deel uit van het Tech Sovereignty pakket dat de Europese Commissie (hierna: Commissie) op 3 juni heeft gepubliceerd. Over het andere regelgevende voorstel binnen dit pakket, de Cloud and Artificial Intelligence (AI) Development Act (CADA), heeft ATR op 15 juni 2026 geadviseerd aan de staatsecretaris van EZK.

Inhoud van het EU-voorstel

De afhankelijkheid van Europese producenten van halfgeleiderproducten uit derde landen is groot, en kan bij geopolitieke spanningen tot economische schokken leiden. Het voorstel wil die afhankelijkheid verkleinen door zowel de aanbod- als aan de vraagzijde van de gehele halfgeleider-waardeketen binnen de EU te stimuleren. Daarnaast wordt de publieke monitoring en crisisrespons ten aanzien van de waardeketen versterkt. Het vormt daarmee een vervolg op een aanscherping van de originele Chips Act uit 2023 (Verordening (EU) 2023/1781). Het voorstel analyseert de sterke en zwakke punten van het huidige EU-marktlandschap en karakteriseert een aantal dimensies als kritiek. Relatief sterk is de positie van de EU bijvoorbeeld op

Contact:

Postbus 16228
2500 BE DEN HAAG

Bezoekadres: Rijnstraat 50
2515 XP DEN HAAG

info@atr-regeldruk.nl
www.adviescollegeregeldruk.nl

Tel: 070-310 86 66

gevestigde technieken, maar uitgesproken zwak (afgezien van de productie van de apparatuur die nodig is) op *leading edge technologies* zoals hoogwaardige (AI-)chips. De waardeketens waar het hier om gaat zijn uitermate complex en divers. Waar de originele Chips Act er wel in geslaagd is om publiek-private investeringen op gang te brengen, wil CAII meer focussen op de industriële operationalisering en daar ook grotere bedragen voor vrij maken. Het *impact assessment* (hierna: IA) schetst daarbij de uitdagingen die op dit pad zullen worden ontmoet, gezien de extreem hoge aanloopkosten en padafhankelijkheid (ook in termen van menselijk kapitaal) die dergelijke industrieën kenmerken.

Het IA schetst de opties die de Commissie heeft overwogen, in intensiteit oplopend van randvoorwaardelijke maatregelen die in het verlengde van de originele Chips Act liggen, tot gerichte en directe steun aan industriële toepassingen via cofinanciering van projecten. In het voorstel worden alle uitgewerkte deeloptyes ook daadwerkelijk geselecteerd. Het pakket dat de voorkeursoptie vormt, omvat met andere woorden alle uitgewerkte deeloptyes. Daarmee blijft onduidelijk of er minder belastende alternatieven voor de gekozen interventies bestaan.

De maatregelen die in de CAII worden voorgesteld, omvatten de volgende dimensies:

- 1) Voortzetting van publieke steun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie uit de originele Chips Act, met aanscherpingen die dienen om nieuw geformuleerde kwetsbaarheden te remediëren.
- 2) Voortzetting en intensivering van steun aan concrete projecten. Dit betreft deels nationale projecten waarvoor uitzonderingen op het staatssteunregime worden gemaakt, en deels projecten waarbij via cofinanciering ook EU-geld beschikbaar wordt gesteld.
- 3) Vraagstimulering via niet-financiële criteria ten aanzien van de herkomst van halfgeleiderproducten bij aanbestedingen. Het gaat hierbij in eerste instantie over aanbestedingen van overheden, maar in aanvulling daarop kunnen ook particuliere bedrijven die onder de NIS2 vallen op termijn worden gedwongen om dergelijke criteria te hanteren.
- 4) Eisen ten aanzien van vereenvoudiging en versnelling van vergunningprocedures.
- 5) Aanwijzing van regionale hubs via een EU-label.
- 6) Instrumenten die monitoring van de kwetsbaarheid van waardeketens mogelijk maken. In de eerste plaats gaat het hierbij om de oprichting van een beveiligd platform waarbinnen bedrijven essentiële informatie over toelevering, productie en voorraden delen. Deelname is vrijwillig, tenzij een bedrijf wil meedingen voor fondsen uit de CAII. Voor de kosten hiervan worden bedrijven deels gecompenseerd. Ten tweede kunnen publieke organisaties ook dergelijke informatie opvragen bij bedrijven, buiten het platform om.

Appreciatie BNC-fiche door ATR

Substantiële effecten

Naar het oordeel van ATR zijn er substantiële regeldrukeffecten te verwachten uit de CAII. Meerdere onderdelen (hierboven punten 1 en 2) behelzen in feite subsidiemodules met potentieel grote sommen publiek geld. Alle kosten die bedrijven moeten maken om hiervoor in aanmerking te komen, zowel de inspanningen voor het aanvragen als het verantwoorden, vormen regeldruk. Voor deze onderdelen is het voorstel nog onduidelijk. Het is bijvoorbeeld niet bekend hoeveel EU-geld in deze modules zal landen, omdat dit pas bij vaststelling van het volgende Meerjarig Financieel Kader (dat nog in onderhandeling is) kan worden bepaald.

Naast deze subsidiemodules veroorzaken ook andere onderdelen regeldruk, zoals de eisen bij aanbestedingen (onderdeel 3 hierboven) en de informatieplichten en deelname aan het platform in verband met monitoring (onderdeel 6 hierboven). Vermindering van vertragingsschade van lange vergunningprocedures (onderdeel 4 hierboven) valt niet onder de definitie van regeldruk zoals deze in het Handboek meting Regeldrukkosten is opgenomen, maar wordt door het IA en het concept-fiche wel gekwantificeerd en is voor ondernemers daadwerkelijk merkbaar voor hun bedrijfsvoering.

Toereikend in kaart gebracht

Het concept-fiche geeft deels op een herkenbare wijze weer welke regeldrukgevolgen voor Nederlandse bedrijven uit het voorstel voortvloeien. Nederland is een belangrijke speler op verschillende onderdelen van het halfgeleider-spectrum. Het concept-fiche berekent dat deelname aan het genoemde platform het Nederlandse bedrijfsleven eenmalig € 4,8 tot 7,2 miljoen zal kosten, met structurele kosten van € 2,4 tot 3,6 miljoen. Voor het gevolg geven aan dwingende informatieverzoeken (het andere onderdeel van punt 6 hierboven) heeft het IA alleen de kosten per verzoek en per bedrijf in beeld gebracht, waardoor inzicht in het totaal ontbreekt. Het concept-fiche haalt deze verwachte kosten à € 2.782,- per bedrijf per verzoek ook aan.

Op alle andere onderdelen van CAII biedt het IA geen of onvoldoende grondslag om de regeldruk voor het Nederlandse bedrijfsleven in beeld te brengen. De informatie die verstrekt wordt is summier en onvolledig, maar duidt er wel op dat het om substantiële regeldrukkosten kan gaan. Zo worden de meerkosten voor bedrijven die meedingen in aanbestedingen waarbinnen eisen uit de CAII worden gesteld, geschat op 1,05% van de waarde van het contract. Dit zijn inhoudelijke nalevingskosten. En voor rapportages binnen de subsidie-onderdelen van de CAII wordt er indicatief uitgegaan van een regeldrukbedrag dat 1 tot 2% van het totale subsidiebedrag beslaat. Deze indicaties worden in het concept-fiche niet behandeld of geproblematiseerd.

Een onderdeel waar in het geheel geen kwantificering van gegeven wordt, zijn de gevolgen van het eventueel uitbreiden van CAII-eisen naar aanbestedingen door bedrijven die in sectoren vallen die als kritiek kunnen worden aangemerkt. Zij kunnen op twee manieren worden gedwongen om net als overheidsinstanties ook halfgeleider-oorsprongseisen op te nemen in hun aanbestedingen:

- 1) bedrijven uit de sectoren die in de bijlagen bij de NIS2 Richtlijn (EU 2022/2555) staan opgesomd, kunnen door een uitvoeringshandeling van de Commissie onder het verplichte regime worden gebracht;¹
- 2) bedrijven uit de sectoren die in bijlage 5 of 6 van de CAII staan kunnen eveneens door een uitvoeringshandeling van de Commissie onder het verplichte regime worden gebracht. De eerdergenoemde 1,05% meerkosten hebben hier geen betrekking op, omdat die over *inschrijvingen* voor aanbestedingen gingen, terwijl NIS2- en CAII-bedrijven in hun rol van *aanbesteder* aan de CAII gebonden zouden kunnen worden. Dit kan potentieel om hoge kosten gaan, welke cumuleren met een toch al belastend eisenpakket. De bevoegdheid van de Commissie om tot deze uitbreidingen over te gaan is weliswaar procedureel en inhoudelijk enigszins ingekaderd, maar dit doet er niet aan af dat het om verstrekkende beslissingen gaat waarvoor op dit moment de kwantitatieve onderbouwing ontbreekt. In het CADA-voorstel – het andere regelgevende voorstel van het Tech Sovereignty pakket –

¹ Art. 31 lid 2 van het CAII-voorstel (COM (2026) 504)

speelde een vergelijkbare uitbreiding, en ook daar bleef een berekening achterwege. Het concept-fiche analyseert een aantal grondslagen voor uitvoeringshandelingen van de Commissie waarbij eigenlijk uitbreidingen van de reikwijdte van de CAII aan de orde zijn. Naar het oordeel van ATR zou een uitvoeringshandeling zonder nadere kwaliteitseisen niet geschikt zijn voor een verstreckende beslissing zoals een uitbreiding van aanbestedingsregels naar NIS2 bedrijven.

De totale regeldruk die voortvloeit uit de subsidie-onderdelen van de CAII is – nog afgezien van andere ontbrekende informatie – niet vast te stellen zolang er geen afgesproken subsidieplafond is. Dit deed zich ook voor bij de originele Chips Act. Dit roept de vraag op of en zo ja bij welke gelegenheid dat totaalbeeld wél gegeven kan worden. De verwachting is dat het om grote bedragen zal gaan, gezien het feit dat het IA meldt dat de regeldrukkosten onder Horizon Europe 6 tot 10% van het subsidietotaal beslaan.² Om te waarborgen dat dit overzicht uiteindelijk wel geboden wordt, is extra alertheid bij de totstandkoming van het Meerjarig Financieel Kader (MFK) en van gedelegeerde handelingen onder CAII nodig.

Aandacht voor werkbaarheid

Het is op dit moment niet duidelijk in hoeverre de verplichtingen werkbaar zijn voor het bedrijfsleven en het concept-fiche vermeldt dan ook dat het kabinet bij talrijke onderwerpen meer duidelijkheid van de Commissie verlangt. Daaronder vallen ook onderwerpen die van belang zijn uit het oogpunt van de werkbaarheid van CAII voor de bedrijven die ermee te maken krijgen. Te denken valt aan de aangehaalde verduidelijking van definities, van de governance, van de relatie met andere EU-kaders, en van de wijze van selecteren van projecten. ATR oordeelt dat het concept-fiche hiermee voldoende aandacht besteedt aan werkbaarheid.

Regeldrukeffecten uitvoering, handhaving en toezicht

Het concept-fiche besteedt geen uitvoerige aandacht aan de eisen die aan versnelling van vergunningprocedures worden gesteld. In de BNC-fiches over de CADA en over de *Industrial Accelerator Act* is hier uitvoeriger bij stilgestaan. Het kabinet gaf aan dat het Nederlandse Omgevingsrecht al een goede uitgangssituatie biedt, maar dat feitelijke *bottlenecks* zoals stikstof, netcongestie en ruimtegebruik versnellingsdoelen toch uiterst moeilijk maken.

Voor het overige besteedt het fiche voldoende aandacht aan de gevolgen van uitvoering, handhaving en toezicht voor bedrijven. Net als hierboven bij werkbaarheid geschetst, manifesteert dit zich voornamelijk door het vragen van verduidelijking van de Commissie.

Advies over het BNC-fiche

Het concept-fiche biedt een goede weergave van de inzet van Nederland om meer duidelijkheid te verkrijgen op punten die raken aan de werkbaarheid van CAII voor bedrijven die ermee te maken krijgen. Dat de regeldrukgevolgen voor het Nederlandse bedrijfsleven op dit moment maar zeer ten dele in beeld kunnen worden gebracht, is echter eveneens een zaak die op EU-niveau dient te worden geadresseerd.

² Deel 2 van het IA, p. 52. SWD(2026) 504.

Gelet hierop brengt ATR het volgende advies uit, om op te nemen in het BNC-fiche:

- 1. ATR adviseert de Commissie te bewegen tot een toezegging hoe en wanneer de totale regeldruk van de subsidiemodules van de CAII in beeld zal worden gebracht.**
- 2. ATR adviseert een uitbreiding van CAII-aanbestedingseisen naar aanbestedingen door NIS2- en CAII-bedrijven pas te overwegen als de regeldrukeffecten daarvan in beeld zijn gebracht.**

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd,

Hoogachtend,

w.g.

M.A. van Hees
Voorzitter

R.W. van Zijp
Secretaris